

C-102/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. február 18.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(közigazgatási bíróság, Bolzano megye autonóm tanácsa,
Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. február 9.

Felperes:

KW

Alperes:

Autonome Provinz Bozen (Bolzano autonóm megye)

Az eljárás tárgya:

Az áramhálózathoz nem csatlakoztatott havasi és menedékházaknak kisvízerőmű építésére nyújtott támogatás összeegyeztethetősége a belső piaccal; a támogatás nemzeti hatóságok általi visszafizettetésének jogszerűsége az uniós jogi támogatási program megszűnését követően.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk, különösen

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.) (a továbbiakban: (EU) 2015/1589 rendelet)

Az EUM-Szerződés 107. és 108. cikke szerinti állami támogatás engedélyezéséről szóló, 2012. július 25-i SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) bizottsági határozat (HL 2013. C 1., 7. o.) (a továbbiakban: SA.32113 támogatási határozat)

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Lejárt-e 2016. december 31-én a Bizottság 2012. július 25-i SA.32113 (2010/N) határozatával engedélyezett, magas alpesi területen fekvő azon havasi és menedékházak részére megújuló energiaforrásokból saját használatra villamos energiát termelő kisvízerőművek építésére igénybe vehető 80%-os mértékű támogatás, amelyek esetében az áramhálózathoz való csatlakozás arányos műszaki és pénzügyi ráfordítással nem valósítható meg?
2. Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén:
 - 2.1 Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2015/1589 rendelet 20. cikkét, hogy visszaélészerűen felhasznált támogatás esetén a tagállami hatóság eljárását megelőzően a Bizottságnak visszatérítetési határozatot kell hoznia?
 - 2.2 Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető-e az említett támogatás a belső piaccal, mivel egyes gazdasági területek fejlődésének előmozdítását célozza, vagy pedig alkalmas a verseny torzítására és a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése és (3) bekezdésének c) pontja, valamint az EUMSZ 108. cikk (1), (2) és (3) bekezdése

Az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének a), c), f), g) pontja, 4. cikkének (3) bekezdése, 9. cikkének (3) és (4) bekezdése, 20. cikke, valamint (28) preambulumbekkezdése

Az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 140., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 4. kötet, 3. o.; helyesbítés: HL 2011. L 114., 7. o.) 4. cikkének (1) bekezdése, (2) bekezdésének b) pontja és (3) bekezdése.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL 2014. L 187., 1. o.; helyesbítés: HL 2016. L 149., 8. o.) (általános

csoporthoz tartozó rendelet, a továbbiakban: 651/2014/EU rendelet) 41. cikke (7) bekezdésének a) pontja, (8) bekezdése és (9) bekezdése

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet (HL 2013. L 352., 1. o.) (a továbbiakban: 1407/2013/EU rendelet) 3. és 6. cikke

Az SA.32113 támogatási határozat 6., 97. és 98. pontja

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Az „Energiamegtakarításra, a megújuló energiaforrásokra és az éghajlat védelmére vonatkozó rendelkezésekről” szóló, 2010. július 7-i, a regionális hivatalos lap 2010. augusztus 3-i 31. számában közzétett 9. sz. Landesgesetz (megyei törvény) (a továbbiakban: 9. sz. megyei törvény) akkor hatályos változata.

A megyei kormány 2010. november 8-i 1804. sz. határozata, amelyet a regionális hivatalos lap 2012. november 13-i 46. számában tettek közzé (a továbbiakban: a megyei kormány 1804. sz. határozata)

A tényállás és az eljárás

- 1 A felperes (a továbbiakban: felperes) olyan ingatlanok tulajdonosa, amelyek félreeső fekvésük miatt nincsenek csatlakoztatva a közcélú áramhálózathoz.
- 2 A 9. sz. megyei törvény 80%-os támogatást vezetett be a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító vízerőművek építésére olyan havasi és menedékházak számára, amelyek esetében az áramhálózathoz való csatlakozás arányos műszaki és pénzügyi ráfordítással nem valósítható meg.
- 3 A hivatkozott támogatási programot az Európai Bizottság (a továbbiakban a Bizottság) SA.32113 támogatási határozatával 2012. július 25-én engedélyezte.
- 4 A hivatkozott támogatási program alapján a felperes az ingatlanjain építendő vízerőművel kapcsolatban 2017. szeptember 15-én kérelmet nyújtott be az alperes illetékes hatóságához a maximális támogatási összegre. Az előállított áramot kizárólag saját szükségleteinek kielégítésére kívánta felhasználni.
- 5 A hatáskörrel rendelkező hatóság határozata alapján a felperes 144 634 euró összegű – a 180 792,48 euró összeget kitevő elszámolható költségek 80%-ának megfelelő mértékű – támogatásban részesült saját áramellátásra szolgáló kisvízerőmű építéséhez.
- 6 A kisvízerőmű építése 2018. szeptember 27-én fejeződött be. A támogatást 2018. november 16-án 140 970 euró összegben kifizették.

- 7 A hatáskörrel rendelkező hatóság 2020. január 27-én részben visszavonta a nyújtott támogatást. E tekintetben arra hivatkozott, hogy az SA.32113 támogatási program 2016. december 31-én hatályát veszítette, a megyei kormány módosította a támogatási feltételeket, a 651/2014 rendelet pedig az elszámolható költségek 80%-áról 65%-ra csökkentette a támogatás maximális összegét. Az új feltételek alapján az elszámolható költségeket 174 241,68 euróban állapították meg, és 65%-os mértékű, azaz 113 257,09 euró összegű támogatást számítottak ki. A felperest 2020. február 14-én felszólították, hogy fizesse vissza a támogatás egy részét és annak kamatait, összesen 27 946,12 euró összeget.
- 8 A felperes 2020. június 15-én keresetet (a továbbiakban: kereset) nyújtott be az eljáró Verwaltungsgericht (közigazgatási bíróság) előtt a számára sérelmes jogi aktusok, különösen a részbeni visszavonás és a visszafizetésre való felhívás (a továbbiakban: megtámadott jogi aktusok) megsemmisítése iránt.
- 9 Keresetét öt jogalapra alapítja, amelyek többek között az uniós jog szempontjából releváns következő kifogásokat tartalmazzák:
- A támogatás nem jogellenes, mivel nem áll fenn az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás. A támogatást a felperesnek mint magánszemélynek nyújtották. Egyetlen vállalkozás sem részesült előnyben. Az Európai Unió belüli verseny torzulása nem lehetséges, mivel az előállított áram kizárólag önellátásra szolgál.
 - Az alperes megsértette az 1407/2013/EU rendelet 3. és 6. cikkét, mivel nem vizsgálta, hogy a támogatást az alkalmazandó rendeletnek megfelelően nyújtották-e.
 - A támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján megengedett. Nem volt szükség bejelentési eljárásra, mivel a támogatás az alól a 651/2014/EU rendelet alapján mentesült.
 - Az (EU) 2015/1589 rendelet 2. cikkének azon rendelkezése, amely alapján az új támogatásokat be kell jelenteni a Bizottságnak, nem alkalmazandó létező támogatásokra, azaz a Bizottság vagy a Tanács által engedélyezett támogatási programokra és egyedi támogatásokra. A jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló, létező, már engedélyezett támogatásokat sem bejelenteni, sem engedélyezni nem kell. A jelen ügyben a Bizottság nem indított az (EU) 2015/1589 rendelet 22. cikke szerinti eljárást, tehát nem volt kifogása a támogatással szemben.
 - A visszavonás jogellenes, mivel a Bizottság nem hozott visszatérítetési határozatot, a hatóságnak pedig nem volt hatásköre arra, hogy a támogatást az (EU) 2015/1589 rendelet 3. fejezete szerinti bizottsági határozat hiányában jogellenesnek minősítse.
- 10 Az alperes a kereset elutasítását kéri.

- 11 Álláspontja szerint jogellenes állami támogatásról volt szó, mivel az SA.32113 támogatási program 2016. december 31-én megszűnt, így a támogatásnak nem volt jogalapja. A támogatás ezenkívül sértette a 651/2014/EU rendeletet. A támogatást ezért a hivatkozott renDELETEhez kellett igazítani és csökkenteni kellett.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokolása

- 12 A kereset sikere az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) a Szerződések értelmezéséről hozandó határozatától függ.
- 13 Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint a fenti kérdéseket az alábbiakban kifejtett indokok miatt az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé kell terjeszteni, mivel azok a felperes által felhozott több jogalap tekintetében a jogvita elbírálása szempontjából döntő jelentőségűek.

Az uniós és a nemzeti jogszabályi rendelkezések

- 14 A jogvitára irányadó jogszabályi rendelkezéseket a fenti, „A hivatkozott nemzeti rendelkezések” és „A hivatkozott uniós jogi rendelkezések” című részek tartalmazzák. A hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket az alábbi fejtegetések egészítik ki.
- 15 A 9. sz. megyei törvény előírja, hogy Dél-Tirol megye legfeljebb 80%-os támogatást nyújthat megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelő létesítmények építésére és bővítésére. Ennek alapján született a megyei kormány 1804. sz. határozata, amely vízerőművek építéséhez és bővítéséhez támogatást nyújt a havasi és menedékházak számára. Továbbá a következő költségvetési évet terhelő kiadásokat az éves költségvetési törvényben kell megállapítani.
- 16 A Bizottság az SA.32113 támogatási határozatában jóváhagyta a fent ismertetett támogatási programot. A hivatkozott határozatból kitűnik, hogy a támogatási program teljes költségvetése 187 millió euró, éves költségvetése 32 millió euró, időtartama pedig 2016. december 31-ig tart. A Bizottság megállapításai szerint a források mintegy fele nem minősül állami támogatásnak, pontos időtartamot kifejezetten nem neveznek meg.
- 17 Különösen a havasi és menedékházak vízerőműveire vonatkozó beruházási támogatással kapcsolatban a Bizottság úgy határozott, hogy nem emel kifogást, mivel a 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett, egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító, a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatásról van szó.
- 18 A Bizottság *a priori* csekélynek tekintette az áramhálózathoz nem csatlakoztatott, félreeső területeken zajló villamosenergia-termelésnek a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatását (az SA.32113 támogatási határozat 97. pontja).

- 19 Az előírt támogatási program célja egy valós területi sajátosság kiegyenlítése, és azt objektív módon igazolja az, hogy észszerű módon meg kell szüntetni Dél-Tirol félreeső területein a megbízható és hatékony áramellátás hiányát. A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Dél-Tirol vidéki és alpesi területeinek villamosításához nyújtott támogatás hatása összességében pozitív, mivel hozzájárul az ügyfelek, különösen a családok és kisvállalkozások megbízható és környezetbarát áramellátáshoz való jogának biztosításához (az SA.32113 támogatási határozat 98. pontja).
- 20 A 651/2014/EU rendelet 41. cikke („Megújuló energia támogatására irányuló beruházási támogatás”) szerint a megújuló energia támogatására irányuló beruházási támogatás összeegyeztethető a belső piaccal, és mentesül a bejelentési kötelezettség alól, feltéve hogy teljesülnek a hivatkozott rendelkezésben rögzített feltételek.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 21 A kereset első jogalapja azt a jogkérdést veti fel, hogy a nyújtott 80%-os támogatás alkalmas-e a verseny torzítására és a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására.
- 22 Ha erre a kérdésre nemleges választ kell adni, akkor az a megtámadott jogi aktusok megsemmisítésével jár.
- 23 Ezenkívül az eljáró bíróság előtt hét másik hasonló ügy van folyamatban, amelyek alapja ugyanez a jogkérdés.
- 24 A kereset többi jogalapja azt a jogkérdést veti fel, hogy a jelen ügyben egy már létező támogatásról van-e szó, és hogy a tagállami hatóság maga dönthetett-e erről a kérdésről, vagy pedig ennek eldöntését a Bizottságra kellett volna bíznia.
- 25 Az eljáró tanácsnak ezzel összefüggésben kétségei vannak a Bizottság által engedélyezett SA.32113 támogatási program tényleges lejártával kapcsolatban.
- 26 Maga az SA.32113 támogatási határozat nem korlátozza kifejezetten a program időtartamát. Kizárólag a határozatnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2013. január 4-én megjelent kivonatos közzétételéből derül ki, hogy a megyei törvényben előírt támogatási program időtartama 2016. december 31-ig szól.
- 27 A 9. sz. megyei törvény előírta, hogy évente a költségvetési törvényben kell meghatározni az olyan havasi és menedékházak kisvízerőműveinek építéséhez nyújtott támogatásokhoz szükséges forrásokat, amelyek esetében az áramhálózathoz való csatlakozás arányos műszaki és pénzügyi ráfordítással nem valósítható meg.
- 28 Erre 2016 után is sor került, és a 2017-es és 2018-as megyei költségvetésben előirányozták az ennek megfelelő összegeket.

- 29 A Bizottság az SA.32113 támogatási határozatban az áramhálózatra nem csatlakoztatott havasi és menedékházak vonatkozásában a belső piaccal összeegyeztethetőnek találta a 9. sz. megyei törvény célkitűzését.
- 30 Ennélfogva felmerül a kérdés, hogy a Bizottság által az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése értelmében a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősített, a havasi és menedékházak megújuló energiaforrásokkal történő villamosítására vonatkozó támogatási program 2016. december 31-én lejárt-e.
- 31 Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén a nyújtott támogatás létező támogatásnak minősül, következésképpen a támogatás megtámadott csökkentése jogellenes.
- 32 Ezzel szemben a kérdésre adott igenlő válasz esetén a Bizottság által engedélyezett időszakot követően nyújtott támogatásról van szó. Még a Bizottság által előírt feltételek és kötelezettségek megsértésének hiányában is visszaélészerű támogatásnyújtás esete áll fenn.
- 33 Ez esetben meg kell vizsgálni, hogy úgy kell-e értelmezni az (EU) 2015/1589 rendelet 20. cikkét, hogy visszaélészerűen nyújtott támogatás esetén a tagállami hatóság eljárását megelőzően a Bizottságnak visszatérítetési határozatot kell hoznia.
- 34 Ezenkívül meg kell vizsgálni, hogy a szóban forgó támogatások az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében továbbra is összeegyeztethetők-e a belső piaccal, minthogy egyes gazdasági területek fejlődésének előmozdítását célozzák, ahogy azt a Bizottság az SA.32113 támogatási határozatban megállapította.